

18. Úkoly vztahující se k lekci 18 – Vzpomínání na válku

18.1: Úkoly zaměřené na znalosti faktografie

18. 1.1 K nejméně jednomu datu uveďte, proč je při připomenutí druhé světové války důležité:

27. ledna

9. března

8. května

10. června

18. června

18.1.2

Která data nebo které státní svátky v ČR se týkají druhé světové války?

18.2: Úkoly zaměřené na znalosti faktů a procedurální znalosti

Výchozí zdroj k úloze 18.2.1: Plakát k svátku Yom Ha shoah

18.2.1

Svátek Jom ha Shoa je připomínkou vraždy šesti milionů Židů za druhé světové války. V roce 2019 vytvořila výtvarnice Dorielle Rimmer Halperin plakát, který tento den připomíná. Vytvořte výklad významu plakátu a využijte přitom (alespoň některá) tato slova:

stíny – minulost – současnost – smutek – osamění – vzpomínka – divák/přihlížející – účastník – oběť – viník

18.2.2

Přečti si text z Wikipedie a vypiš si pojmy (celkem 6), které jsou zásadní pro pochopení událostí označovaných jako holokaust.

Holokaust (případně holocaust – z anglického holocaust = naprosté zničení, úplná katastrofa, masakr) či šoa (z hebrejského חַיִּיִּשׁ = zlo, nespravedlnost) byla nacistická politika systematického, státem provozovaného pronásledování a hromadného vyvražďování, především osob židovské národnosti. V širším smyslu je slovem holokaust označován i celý nacistický perzekuční systém věznic, káznic a táborů jako celek, respektive nacistická perzekuce všech etnických, náboženských a politických skupin. Politických odpůrců – zejména komunistů a sociálních demokratů, Svědků Jehovových, tělesně či mentálně postižených, homosexuálů, Židů, Romů, Poláků a občanů Sovětského svazu a všech Slovanů. V rámci genocidy namířené na židovské etnikum bylo vyvražďeno kolem šesti milionů Židů. Pokud pod pojmem holokaust chápeme nacistickou perzekuci jako celek, hovoříme o počtu obětí holokaustu mezi 11 až 17 miliony lidí.

6 klíčových pojmů =

18.3 Úkoly zaměřené na znalosti faktické, procedurální a konceptuální

Zdroj 1 k úloze 18.3.1: Sousoší „Sbratření“, Česká Třebová. Sousoší zachycuje setkání českého odbojáře proti nacismu a sovětského vojáka. Nápad na podobu pomníku vznikl v roce 1946, několik let ale trvalo, než pomník vznikl.

Zdroj 2 k úloze 18.3.1: Článek z *Českotřebovského deníku*, 30. června 2010
Občané města by měli mít k této soše blízký vztah, dílo vzniklo z iniciativy místních železničářů, kteří chtěli postavit svým padlým kamarádům po druhé světové válce památník. [...] Vznik sousoší je třeba chápat v kontextu doby a účelu, kterému měla sloužit.

18.3.1.

Prostuduj zdroje 1 a 2 a rozhodni, jak se mohl změnit význam pomníku, a to, jak jej lidé vnímali:

v roce 1948	
v roce 1968	
v roce 1989 (1990)	

18.4 Úkoly zaměřené na metakognitivní znalosti

Výchozí zdroje k úlohám 18.4.1 a 18.4.2

Zdroj 1A: fotografie Památníku holokaustu v Berlíně

Zdroj 1B: fotografie z provozu tohoto památníku

Zdroj 2: komentář k provozu památníku (z wikipedie)

Památník se nachází ve středu města, prostranství je všeobecně přístupné 24 hodin denně, není chráněn žádným plotem apod. Mnoho kritiků se již krátce po otevření památníku pozastavilo nad skutečností, že veřejnost neprojevuje dostatečnou úctu k obětem nacismu: na sloupech skákaly děti a mladiství, návštěvníci kouřili nebo se na sloupech slunili a podobně. Uvažovalo se o ohrazení památníku a uvedení pravidel pro návštěvníky. Jedním z odpůrců a kritiků takových opatření byl i architekt památníku sám, Peter Eisenman.
[https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDidovsk%C3%BD_pam%C3%A1tn%C3%ADk_\(Berl%C3%ADn\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDidovsk%C3%BD_pam%C3%A1tn%C3%ADk_(Berl%C3%ADn))

Zdroj 3: ukázka z projektu Shahaka Shapiry Yoloocaust

<https://www.euronews.com/2017/01/19/yoloocaust-a-satirist-s-challenge-to-holocaust-tourist-behaviour>

Zdroj 4: vyjádření umělce Shahaka Shapiry

Žádná historická událost se nevyrovná holocaustu. Je jen na vás, jak se zachováte na místě paměti, které označuje smrt šesti milionů lidí. Chování některých lidí je skutečně neuctivé.
<https://www.euronews.com/2017/01/19/yoloocaust-a-satirist-s-challenge-to-holocaust-tourist-behaviour>

Zdroj 5: vyjádření architekta Petera Eisenmana, autora návrhu památníku k projektu Yoloocaust

Ale pod mým památníkem nejsou žádní mrtví. Mojí myšlenkou bylo umožnit co největšímu počtu lidí různých generací, aby se svým vlastním způsobem zabývali (nebo případně nezabývali, to je na nich) tím, že jsou na takovém místě. A pokud se tam chtějí jen tak

poflakovat, myslím, že je to v pořádku. Dát na fotografie (mrtvá) těla, to je trochu moc. Není to pohřebiště, nejsou tam pohřbení žádní lidé.

<https://www.bbc.com/news/world-europe-38675835>

18.4.1

Rozhodni, která tvrzení o Památníku holokaustu v Berlíně a projektu YoloCaust jsou pravdivá:

Památník holokaustu v Berlíně je pohřebiště, a proto je tam nutné zachovávat pietu (úctu k zemřelým).

ANO NE

Izraelsko-německý umělec Shahak Shapira byl pobouřen chováním některých návštěvníků, a proto vytvořil projekt YoloCaust. ANO NE

Autor pomníku Peter Eisenman s názorem Shahaka Shapiry souhlasí. ANO NE

18.4.2

Vytvoř tři pravidla pro chování v památníku. Využij přitom názory Shapiry i Eisenmana.

Pravidlo	Zdůvodnění pravidla
1.	
2.	
3.	

18.4.3

Posud' chování lidí na fotografiích

Fotografie 1

Fotografie 2

Fotografie 3

Fotografie 4

Fotografie	Chování: Vhodné/ nevhodné	Zdůvodnění
Fotografie 1		
Fotografie 2		
Fotografie 3		
Fotografie 4		

Vyhodnocení úloh, citace zdrojů, komentáře

18.1.1	<p>27. ledna – Den památky obětí holokaustu a předcházení zločinům proti lidskosti</p> <p>9. března – Den památky obětí vyhlazení terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Březince</p> <p>8. května – Den vítězství</p> <p>10. června – Den památky obětí vyhlazení obce Lidice</p> <p>18. června – Den hrdinů druhého odboje (1942 – boj v kostele svatých Cyrila a Metoděje)</p>
18.1.2	8.5. – Den vítězství, 17.11. – Den boje studentstva za svobodu
18.2.1	<p>Při hodnocení vezměte v úvahu soudržnost textu a schopnost využít předepsaná slova, při hodnocení můžete využít reflexi plakátu od její autorky Dorielle Rimmer Halperin:</p> <p>https://www.midnighteast.com/mag/?p=18859, plakát dostupný i zde https://doriellerimmer.com/yom-hashoa-2012/</p>
18.2.2	např. masakr, nacistický, tábor, Židé, Romové, šest milionů
18.3.1	<p>v roce 1948 – přetrvává vděčnost za osvobození od nacismu, ale nově se přidává i blízká součinnost (podřízenost) SSSR;</p> <p>1968 – v kontextu okupace vojsky Varšavské smlouvy nabývá pomník symbolu totálního podřízení a může být vnímán i jako výsměch – odkaz k roku 1945 zakrývá realitu roku 1968;</p> <p>1989 – pomník může být vnímán jako ponižující symbol závislosti na Sovětském svazu.</p> <p>https://cs.wikipedia.org/wiki/Sbrat%C5%99en%C3%AD_(%C4%8Cesk%C3%A1_T%C5%99eov%C3%A1)</p> <p>HistoryLab, cvičení „Jak se měnil význam sousoší Sbratření“, https://lms.historylab.cz/katalog/cviceni/jak-se-menil-vyznam-sousosi-sbratreni</p>

18.4.	identifikace zdrojů zdroje 1A, 1B, 2: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDidovsk%C3%BD_pam%C3%A1tn%C3%ADk_(Berl%C3%ADn) zdroj 3 a 4: https://www.euronews.com/2017/01/19/yolocaust-a-satirist-s-challenge-to-holocaust-tourist-behaviour Zdroj 5: https://www.bbc.com/news/world-europe-38675835
18.4.1	zachování úcty (pohřebiště) – NE Shapira pobouřen – ANO Eisenman souhlasí se Shapirem – NE
18.4.2	Nehodnotíme substanci pravidel – tedy to, zda se žáci přiklánějí spíše k „pietnějšímu“ modelu chování reprezentovanému Shapirem či „benevolentnějšímu“ modelu zastupovaném Eisenmanem, hodnotíme „procedurální“ kvality pravidel – tj., zda jsou soudržné, konzistentní a srozumitelné.
18.4.3	Fotografie 1– Dívky se pouze fotí, jedna se usmívá, svým chováním nijak nenarušují pietu místa; součást projektu Yolocaust, dostupné např. zde: https://www.euronews.com/2017/01/19/yolocaust-a-satirist-s-challenge-to-holocaust-tourist-behaviour Fotografie 2 – Mladá žena se věnuje malému dítěti, opět nijak nenarušuje pietu místa. Malé dítě možná pláče, je hlasité – je to ovšem důvod k vykázání ženy? https://www.bbc.com/news/world-europe-38675835 Fotografie 3 – Zachycuje významného britského politika Keira Starmera na návštěvě památníku v květnu 2022 (https://www.stiftung-denkmal.de/en/latest-news/british-state-visit-labour-party-leader-visits-holocaust-memorial/). Focení politiků je při takových příležitostech zpravidla akceptováno jako součást jejich práce. Nabízí se ovšem otázka, proč k politikům a jejich sebepropagaci přistupovat jinak než k „obyčejným“ lidem. Fotografie 4 – Návštěvníci přeskakují z bloku na blok. Shapira to pokládá za nevhodné, Eisenman nikoli. Dostupné např. zde: https://www.spiegel.de/politik/deutschland/holocaust-mahnmal-huepfen-von-stele-zu-stele-a-355985.html Doporučení k hodnocení: soustřeďte se spíše na kvalitu argumentace, nikoli na míru pietního chování – názory v tomto ohledu kolísají.
18.4.4	Tento úkol směřuje k odlišení aktéra od fotografa, jedna věc je, že někdo něco dělá, a jiná věc je, že ho u toho někdo fotí. F1 – Zde jsou role totožné – aktéři fotí sami sebe, je otázka, zda je focení porušení piety, názory se různí. F2– Neznáme kontext – šlo o soukromou fotku? Nebo vyfotil novinář neznámou ženu? Tomu by nahrávalo, že fotografie byla zveřejněna. Dala

	<p>žena souhlas ke zveřejnění? Odpovědi na tyto otázky určí, zda je chování fotografa vhodné, či nikoli.</p> <p>F3 – Opět je to otázka - Fotograf zde zřejmě plní zadání politika – je vhodné propagovat politika na pietním místě? Přítomnost známé osobnosti přitahuje pozornost i k místu a k události, je výrazem politické vůle podpořit určitý pohled na minulost. Opět záleží na kontextu a úhlu pohledu.</p> <p>F4 – Pokud fotograf fotí návštěvníky bez svolení, pohybuje se za hranou etiky, zveřejnění fotografie na zpravodajském portálu tuto možnost naznačuje.</p> <p>Platí zde stejné doporučení jako u předchozího úkolu.</p>
--	--